

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Putpad 6

Monumentnummer : GM174

Straat : Putpad
Huisnummer : 6
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 AK

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2622

Naam object : N.b.
Bouwjaar : XIX, 1907, 1918
Bouwstijl : N.v.t.(klassicisme)
Architect : N.b.
Oorspronkelijke functie : woonhuis-schuur
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 18-01-2016
Datum aanwijzing : 28-06-2016

Situering

Pand gelegen aan het Putpad op de hoek met de Nahuysingel in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt van de singel gescheiden door een voortuin en staat met de andere gevel direct langs het Putpad.

Hoofdpzet

Vrijstaand, éénlaags pand onder een zadeldak op rechthoekige plattegrond met souterrain en zolder. De kelder is door het aanwezige hoogteverschil aan de linkerkant achterzijde uitgevoerd als souterrain. Het souterrain is aan de linkerkant uitgebouwd in de vorm van een pothuis.

Historie

Het Putpad is gesitueerd in een gebied dat van oudsher als tuindersgrond in gebruik is geweest en komt aan de oostzijde uit op de hoger gelegen Nahuyssingel. Deze volgt het tracée van de middeleeuwse stadsomwalling, die ondanks latere aanpassingen in de Tachtigjarige Oorlog niet meer voldeed en na 1606 in opdracht van prins Maurits werd vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd.

Rond het midden van de 18^e eeuw waren in het noordelijk deel van de middeleeuwse stad diverse tuinen te vinden waaronder ook aan beide zijden van de Nahuyssingel. In deze periode zal ook het Putpad zijn aangelegd om de tuinen te kunnen ontsluiten. Na afwaardering van Doesburg tot vesting 2^e klasse verrezen geleidelijk huizen op de wallen in welke periode ook aan de Nahuyssingel de eerste huizen verschenen. Het huis Putpad 6 zal in deze periode zijn gebouwd als tuinderswoning van waaruit op kleine schaal groente en fruit werd verbouwd op de aanpalende grond.

Langs de Nahuyssingel werd na de definitieve opheffing van de vesting in 1922 pas vanaf WO II ook aan de veldzijde bebouwd. Achter de huizen aan de stadzijde bleef door de aanwezigheid van grote achtertuinen en volkstuintjes het open karakter bewaard.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand dat in de loop van de negentiende eeuw is gebouwd op een geaccidenteerde locatie aan de binnenzijde van de stadswal (Nahuyssingel). Het grondplan betrof in eerste instantie de rechterhelft van het huidige huis en bezat een kelder, bel-etage en zolder. In 1907 is tegen dat huis vermoedelijk een enkellaags schuur met wagendeuren aan de tuinzijde geplaatst, gememoreerd door een gevelsteen. Elf jaar later, in 1918, is het huis vergroot door een verdieping op de schuur te bouwen, zodat de begane grond werd verdubbeld. Ook werd een trap naar de zolder geplaatst. Het is niet duidelijk of de uitbreiding in 1918 volgens het goedgekeurde bouwplan werd voltooid of dat toen meteen de huidige situatie werd gerealiseerd met een nieuw dak en geveltoppen die het vernieuwde huis overkapte. Wellicht betreft dit echter een latere verbouwing, mogelijk plaatshebbend in de jaren 1930. In 2003 is het souterrain naar links uitgebreid met een modern pothuis onder een flauw hellend zinken roevendak.

Exterieur

Het pand bezit een rechthoekige plattegrond en bestaat uit een woonhuis (het hoofdvolume) en een links aangebouwde uitbreiding van het souterrain in de vorm van een pothuis.

De voorgevel aan de Lindewal is gepleisterd en heeft gesmede staafankers en twee schuifvensters op de begane grond met gemetselde onderdorpels en een venster met stolpramen op de eerste verdieping/zolder. De gevel is afgesloten met geprofileerde windveren.

De linker zijgevel is gemetseld van baksteen in kruisverband waartegen het pothuis met flauw hellend zinken roevendak is gezet. De drie vensters boven het pothuis zijn als schuifvenster uitgevoerd geweest, maar zijn dat door latere reparaties en vervangingen niet meer. De vensters zijn aan de bovenzijde met rollagen ontlast. De gevel wordt met een houten bakgoot afgesloten, net onder de goot enkele gesmede staafankers.

De gesloten dakvlakken zijn belegd met grijze muldenpannen. Op de nok een vierkant gemetselde schoorsteen met een vonkenvanger van gres.

De rechter zijgevel langs het Putpad is gemetseld in kruisverband en bezit links en rechts twee schuifvensters met wisseldorpel. De vensters hebben een zesruits roedenverdeling en grijs gepleisterde onderdorpels. In het midden van de gevel de voordeur met kalf en bovenlicht die wordt bereikt door een bakstenen trap van vijf treden en een bordes. Het bordes is na 1990 voorzien van een modern, historiserend vormgegeven ijzeren hekwerk en een leuning langs de gevel. De gevelopeningen worden ontlast met een strekse boog. Onder het linker venster een kelderlicht met houten kozijn, rollagen boven en onder en gesmede diefijzers. De gevel wordt met een geprofileerde bakgoot afgesloten. Onder de goot enkele gesmede staafankers. In het dakvlak twee moderne tuimelramen.

De achtergevel heeft door het hoogteverschil ter plaatse een souterrain met gezien vanuit de tuin links een klein vierkant venster met een moderne tuindeur ernaast. Rechts een opening waarin dubbele wagendeuren hebben gehangen en waarin een moderne glaspui is geplaatst. In de muurdam rechts van de opening is een kleine gevelsteen opgenomen met vrijgehakt opschrift: E P S(chuit) 8-6-07, refererend aan een verbouwing in 1907. De gevelindeling op de begane grond bezit twee schuifvensters met recent vernieuwde luiken en gepleisterde, gemetselde onderdorpels. Het rechter venster is tussen 1990 en 2003 nieuw aangebracht en rechts van de symmetrieas in de gevel geplaatst. Boven de begane grond een viertal gesmede staafankers. In de geveltop een venster met stolpramen. Rechts van de achtergevel de gevels van de uitbreiding uit 2003. Deze wordt hier verder niet beschreven.

Interieur

De kelder is toegankelijk via een opgeklampte deur onder de trap naar de zolder. Het is een kleine trap met kwart boven. De kelder heeft een driebeukige opzet: rechts langs Putpad het oudste deel, gedekt door een enkelvoudige balklaag haaks op de straat, vervolgens een ongedeelde centrale ruimte en links de uitbreiding uit 2003.

Het kelderdeel rechts bestaat uit een kelderruimte aan de voorzijde en een groter vertrek aan de achterzijde waar de keldertrap uitkomt. Het vertrek aan de voorzijde heeft de balkrichting haaks op de Lindewal en krijgt middels een kelderlicht met diefijzers daglicht. De ruimte aan de tuinzijde is als keuken in gebruik en heeft links tegen de voormalige buitenmuur een houten schouw. Links van de schouw een opgeklampte (historische) kastdeur. De keuken heeft overigens een moderne keukeninrichting aan de rechterzijde. Tijdens een restauratie van het pand rond 1995 is de keldervloer circa 15 cm uitgegraven. In de achtergevel voert een moderne deur naar de tuin. Links van de keldertrap en rechts van de schouw zijn doorgangen naar de middelste kelderruimte. Hier is een enkelvoudige balklaag toegepast met een kraal op de hoeken, evenwijdig georiënteerd aan de Burgemeester Nahuyssingel. Een getoogde, moderne doorgang met twee ronde stalen kolommen ter ondersteuning van de gevel er boven geeft toegang tot de uitbreiding uit 2003. Hier van is een klein vertrek aan de singelzijde afgescheiden.

Begane grond

De plattegrond heeft een tweebeukige opzet die correspondeert met de kelderplattegrond. Rechts langs het Putpad een grote ruimte die als woonkamer in gebruik is, links een trappenhuis met twee flankerende vertrekken. Beide beuken zijn van elkaar gescheiden door een muur in de lengte van het huis. De woonkamer heeft aan het Putpad een recent getimmerd ingangsportaal, tegen de linker muur een

stookkanaal. De historische vloerdelen in het deel aan de Nahuyssingel liggen evenwijdig aan de straat, de delen aan de achterzijde zijn in het verleden vernieuwd en liggen evenwijdig aan het Putpad. Het plafond bestaat uit de enkelvoudige zolderbalklaag die haaks op de zijgevel ligt. De kamer krijgt daglicht door zesruits schuifvensters. Een deur voert naar de gang met de trap naar zolder. In de doorgang een opstap: de vloer in dit deel van het huis ligt 15 centimeter hoger dan de woonkamer. De gang krijgt daglicht door schuifvenster met enkelruits onderraam. Paneeldeuren met architraaflijsten geven toegang tot de kamers links en rechts. Links een badkamer, rechts een slaapkamer. In beide kamers zijn de balklagen in het zicht, daglicht komt door zesruits schuifvensters in de zij- en voor- resp. achtergevel. Een rechte steektrap met geometrisch gedecoreerde trappaal (vermoedelijk daterend uit 1918) en dito balusters voert naar de zolder.

Zolder

Op de zolder een overloop met kamer aan voor- en achterzijde, van elkaar gescheiden door moderne tussenwanden en deuren. In de achterkamer een vrijstaand gepleisterd rookkanaal. De kap is een gordingenkap, van machinaal gezaagd naaldhout. Recent geplaatst dakbeschot. In de voor- en achtergevel tweeruits draairamen met horizontale glasroede.

Bouwdossiers

11-01-1918 uitbreiding huis
17-12-2002 bouw schuur
28-04-2003 sloop schuur en uitbreiding souterrain woning

Literatuur

- Haans, F.A.C., C.J.B.P. Frank, *Beschrijving Putpad 6 Doesburg*, 11-9-1990 adviesnr. 260

Waardering

Het huis Putpad 6 is in de negentiende eeuw gebouwd en is vermoedelijk in 1918 verdubbeld in grootte, hetgeen in het pand nog afleesbaar is. Van belang voor de waardebeoordeling zijn het historisch-ruimtelijk verband met de locatie in de wal aan de rand van de oude stad, de ligging op de hoek van Burgemeester Nahuyssingel en het Putpad met erachter gelegen tuin en de gaafheid van het gevelbeeld.

Het pand Putpad 6 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een goed bewaard gebleven, eenvoudig vormgegeven huis met harmonieuze gevelverhoudingen, daterend uit de negentiende eeuw met passende uitbreiding uit het begin van de twintigste eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de historisch-ruimtelijke samenhang met de wal (Burgemeester Nahuyssingel) en de achterliggende, lager gelegen tuindersgronden.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een tuinderswoning uit de tweede helft van de negentiende eeuw met latere uitbreidingen uit het begin van de twintigste eeuw, gelegen in een gebied waar zeker vanaf de achttiende eeuw tuindersgronden binnen de wallen waren gesitueerd.